

SPRAWOZDANIE

z działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego „Via Linguae” za rok 2020

1. Dane rejestrowe Stowarzyszenia „Via Linguae”.

- nazwa pełna: Stowarzyszenie Przyjaciół Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego „Via Linguae”
- nazwa skrócona: Stowarzyszenie „Via Linguae”
- KRS: 0000542722   REGON: 360805710
- NIP: 9542753226   adres: 40-007 Katowice, ul. Bankowa 14, pok. 513
- e-mail: biuro@vialinguae.pl   <http://vialinguae.pl>
- Stowarzyszenie „Via Linguae” nie prowadzi działalności gospodarczej i odpłatnej działalności pożytku publicznego.
- Stowarzyszenie zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym dnia 17.02.2015 roku (data wpisu – 18.02.2015).

2. Członkowie władz wybieralnych.

Zarząd

Ewa Ficek – prezes Zarządu;
Ewelina Tyc – wiceprezes Zarządu;
Kinga Wąsińska – sekretarz Zarządu;
Barbara Mitrenga – skarbnik Zarządu;
Emilia Bańczyk – członek Zarządu;
Wioletta Wilczek – członek Zarządu;
Katarzyna Wyrwas – członek Zarządu.

Komisja Rewizyjna

Kornelia Rajca – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej;
Anna Kroj – zastępca Komisji Rewizyjnej;
Anna Lasoń-Wołowicz – sekretarz Komisji Rewizyjnej.

- 3. Cele statutowe Stowarzyszenia „Via Linguae” (zgodnie z § 7 Statutu) są następujące:**
- a) działania na rzecz wzrostu świadomości językowej użytkowników polszczyzny;
  - b) upowszechnianie dobrych, tj. poprawnych, właściwych oraz kulturalnych, społecznych praktyk komunikacyjnych, głównie w organach administracji państwowej, instytucjach edukacyjnych i kulturalnych oraz w podmiotach gospodarczych zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego;
  - c) propagowanie, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży na każdym etapie edukacji, przekonania, że język jest wartością;
  - d) popularyzacja wiedzy o języku polskim i działalność kulturalnojęzykowa;
  - e) promowanie i upowszechnianie najważniejszych osiągnięć Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego, zwanego dalej Instytutem;
  - f) wspieranie działań Instytutu w obszarze działań naukowo-dydaktycznych;
  - g) pomoc w zakresie zdobywania środków finansowych związanych z działalnością statutową Instytutu;
  - h) działania na rzecz ochrony praw obywatelskich, równych praw kobiet i mężczyzn oraz mniejszości, a także propagowania postaw obywatelskiej aktywności i odpowiedzialności;
  - i) działania służące pokonywaniu barier społecznych i językowych oraz wyrównywaniu szans grup słabszych lub zagrożonych społecznym wykluczeniem (m.in. osób z wadami wymowy, mniejszości, uchodźców, dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologią i ubóstwem lub terenów zaniedbanych gospodarczo, społecznie, kulturowo);
  - j) wspieranie i podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, naukowym, kulturalnym, artystycznym oraz inicjatyw służących ochronie dóbr kultury i tradycji;
  - k) udzielanie wsparcia inicjatywom zgodnym z celami Stowarzyszenia.

W roku sprawozdawczym – 2020 – realizowano przede wszystkim cele statutowe wymienione wyżej w punktach od a) do f) oraz j) i k).

4. Realizacja celów – działania Stowarzyszenia „Via Linguae” w roku 2020.

Stowarzyszenie Przyjaciół Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego „Via Linguae” jest organizacją powstałą w lutym 2015 roku, zrzeszającą 63 osoby (stan na 31.12.2020). W centrum podejmowanych przez Stowarzyszenie działań znajdują się: język polski rozumiany jako wartość i składnik polskiej kultury oraz wspieranie realizacji misji Instytutu Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego (obecnie: Instytutu Językoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego), który jako akademicka instytucja naukowo-dydaktyczna popiera i promuje wszelkie inicjatywy na rzecz poprawnej i sprawnej polszczyzny.

W trosce o kulturalną komunikację i ogólnospołeczną wrażliwość na słowo działania członków Stowarzyszenia w okresie sprawozdawczym skupione były przede wszystkim na:

4.1. Organizowaniu (bądź współorganizowaniu) wykładów, warsztatów i konferencji naukowych:

4.1.1. **25–27 stycznia 2020 r.** członkinie Stowarzyszenia „Via Linguae” włączyły się w organizację IV Śląskiego Festiwalu Nauki – m.in. upowszechniały wiedzę o dawnym i współczesnym języku polskim, autoprezentacji czy przeciwdziałaniu mowie nienawiści:

- dr prof. UŚ Ewa Biłas-Pleszak – warsztaty pt. *Argumentacja na ringu, czyli jak bronić się przed manipulacją*;
- mgr Marta Dargiewicz – wykład współautorski pn. *Negocjacje, filmy na YouTube i nie tylko*;
- dr Karolina Lisczyk (wraz z członkami Studenckiego Koła Naukowego Językoznawców) – warsztaty pt. *(nie)Obcy – Inny w języku*;
- dr hab. Barbara Mitrenga – wykład pt. *Polszczyzna Jana Kochanowskiego – jak brzmiał język polski ponad 400 lat temu?*, a także zajęcia w ramach stanowiska pokazowego filologii polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (*Polonistyka jest bliżej*);
- dr hab. prof. UŚ Agnieszka Pielą – wykład pt. *W muzeum języka polskiego, czyli bliskie spotkanie z mową naszych przodków*;
- dr hab. prof. UŚ Katarzyna Węsierska (wraz z członkami Koła Młodych Logopedów) – wykład pt. *InterAct – każdy z nas jest inny i każdy taki sam*;
- dr Kinga Wąsińska (wraz ze studentkami Koła Kultury Języka Polskiego) – zajęcia w ramach stanowiska pokazowego filologii polskiej UŚ pt. *Polonistyka jest bliżej*.

4.1.2. **17–21 lutego 2020 r.** – współorganizacja IV Tygodnia Języka Ojczystego (wraz z Katowickim Oddziałem Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteką Akademicką oraz Wydziałem Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Zob.

<https://www.ciniba.edu.pl/wiadomosci/987973-tydzien-jezyka-ojczystego>

oraz następujące wystąpienia członkiń Stowarzyszenia:

- prof. dr hab. Małgorzata Kita: *Hospitalizować lekcję czy hospitaować lekcję? Rzecz o słowach mylonych*;
- prof. dr hab. Krystyna Kleszczowa: *Zrywanie więzi pokrewieństwa. Rzecz o zmianach znaczeniowych wyrazów*;
- dr hab. prof. UŚ Agnieszka Pielą: *O słowach, które wyzionęły ducha*;
- prof. dr hab. Aldona Skudrzyk: *Od papieżycy do marszałkini, czyli dlaczego spieramy się o feminatywy*.

4.1.3. **19 listopada 2020 r.** dr hab. Barbara Mitrenga – skarbniczka i członkini Zarządu Stowarzyszenia „Via Linguae” – wygłosiła wykład nt. *Zmysł smaku w badaniach*

historycznojęzykowych dla interdyscyplinarnego zespołu badaczy i badaczek jedzenia i picia z kilku ośrodków w Polsce. Prelegentka opowiedziała słuchaczom (przedstawicielom różnych dyscyplin naukowych: antropologii, socjologii, historii, kulturoznawstwa, etnologii) o wynikach prowadzonych przez siebie badań poświęconych leksyce smakowej, omówiła wybrane zagadnienia dotyczące zmysłu smaku i leksyki smakowej z perspektywy historyka języka (m.in. dawne nazwy zmysłu smaku, pochodzenie i pierwotne znaczenie określeń *stony*, *słodki*, *kwaśny*, *gorzki* oraz referencje prototypowe poszczególnych smaków w ujęciu historycznym), zwróciła również uwagę na trudności w interpretacji dawnych kontekstów z leksyką smakową.

Spotkanie zakończyło się ciekawą dyskusją nad podejmowanymi w jego trakcie zagadnieniami, dało także asumpt do rozmowy o prowadzonych obecnie (lub planowanych w przyszłości) badaniach skoncentrowanych na tematyce zmysłów w kontekście jedzenia i picia.

- 4.1.4. **20 listopada 2020 r.** w przestrzeni online odbyła się druga konferencja naukowa pt. *Partnerstwo w komunikacji* zorganizowana przez Instytut Językoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego; patronat nad tym wydarzeniem ponownie objęło Stowarzyszenie „Via Linguae”. Problematyka konferencji dotyczyła szeroko rozumianego partnerstwa w komunikacji, które w dobie rosnącej kultury indywidualizmu i silnej koncentracji na jednostce jest niezwykle interesujące. Podczas obrad szczególną uwagę zwrócono na partnera dialogu, pełniącego nie tylko funkcję biernego odbiorcy, lecz także współtwórcy, doradcy, interpretatora czy kontestatora. Pomysłodawczyniami wydarzenia były członkinie Stowarzyszenia „Via Linguae” – dr Aleksandra Kalisz i dr Ewelina Tyc. Zob. program: <https://us.edu.pl/instytut/ij/wp-content/uploads/sites/25/Nieprzypisane/PARTNERSTWO-W-KOMUNIKACJI-II.pdf>.

4.2. Promocji języka polskiego i upowszechnianiu dobrych praktyk komunikacyjnych:

- 4.2.1. **21 lutego 2020 r.** dr Ewa Ficek, prezes Zarządu Stowarzyszenia „Via Linguae”, przedstawiła dwa wystąpienia, których adresatami byli uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Leona Kruczkowskiego w Tychach: *Do Tych (Tychów?) ze szczebrzeszycianką po nowe lewisy? O nazwach własnych i pospolitych uwag kilka oraz Z polszczyzną za pan brat, czyli o normie, błędach i zwyczaju językowym raz jeszcze*. Wykłady odbyły się z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego; ich zwieńczeniem była wymiana spostrzeżeń na temat pierwotnego znaczenia nazw miejscowych z najbliższej okolicy i problemów poprawnościowych, z jakimi borykają się użytkownicy współczesnej polszczyzny. Warto dodać, że pomysłodawczynią tego wydarzenia była członkini Stowarzyszenia Przyjaciół Instytutu Języka Polskiego „Via Linguae”, mgr Małgorzata Bartosik.

4.2.2. **21 lutego 2020 r.** dr hab. Barbara Mitrenga z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (skarbniczka Stowarzyszenia „Via Linguae”) oraz dr Ewa Ulitzka z Wydziału Humanistycznego UŚ przeprowadziły lekcję dla uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Zamkowa Szkoła” w Radzionkowie. Lekcja pt. *Świętujemy Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego* była bardzo urozmaicona: po krótkiej pogadance, poświęconej wartości języków ojczystych i potrzebie ich pielęgnowania, dzieci wzięły udział w różnorodnych zabawach językowych ukazujących bogactwo polszczyzny, dotyczących m.in. dawnych i współczesnych znaczeń słów. W ramach podsumowania zajęć uczniowie wspólnie ułożyli hasło *Dbajmy o język polski od najmłodszych lat* i zastanawiali się, w jaki sposób sami mogą troszczyć się o język polski.

4.2.3. **5 października 2020 r.** w Szkole Podstawowej nr 24 im. Himalaistów Polskich w Tychach miało miejsce wydarzenie pn. *Zabawy językowe, czyli fonetyka, co z głowy uczniom nie znika, i ortografia z uśmiechem*, przygotowane przez dr Ewę Ficek. Celem zgadywanek, gier i zabaw słownych było utrwalenie przez uczniów klas trzecich zagadnień związanych z fonetyką oraz ortografią (podział na głoski i/lub litery, reguły poprawnej wymowy, zależności pomiędzy pisownią i wymową itp.). Z uwagi na obostrzenia sanitarne wzmiankowane zajęcia przeprowadziła w swojej klasie pomysłodawczyni projektu, mgr Alicja Biolik.

4.3. Wspieraniu działań kulturalnojęzykowych oraz inicjatyw promujących polszczyznę i jej poprawność:

4.3.1. **12 września 2020 r.** w Chorzowie odbyła się gra miejska *Wybierz kulturę, nie hejt!*, której głównym organizatorem była Fundacja Wiedzy i Dialogu Społecznego „Agere Aude”. Stowarzyszenie „Via Linguae” pomagało przy przygotowywaniu tego przedsięwzięcia i upowszechnianiu związanych z nim informacji. W ramach wydarzenia dr prof. UŚ Ewa Biłas-Pleszak, członkini Stowarzyszenia, wygłosiła wykład ekspercki. Zob. harmonogram gry dostępny tutaj: <https://www.agereaude.pl/pl/gra-miejska/>.

5. Strona internetowa Stowarzyszenia „Via Linguae”.

Stronę internetową Stowarzyszenia „Via Linguae” prowadzi jego członkini – dr Wioletta Wilczek, wykonując związane z tym prace bezpłatnie. Z uwagi na to, iż witryna pełni funkcję swoistej wizytówki Stowarzyszenia, a przy tym jest ważnym źródłem informacji dla wszystkich, którym nieobce są cele tożsame z celami statutowymi

naszej organizacji, na bieżąco zamieszczane były tu materiały (notki, fotografie itd.) odnoszące się do wydarzeń inicjowanych, realizowanych czy wspieranych w 2020 r. przez Stowarzyszenie.

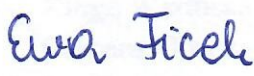
6. Działalność Zarządu Stowarzyszenia „Via Linguae”.

Praca Zarządu Stowarzyszenia w 2020 roku w znacznej mierze polegała na:

- 6.1. organizowaniu pracy Stowarzyszenia i przyjmowaniu określonych rozwiązań; Zarząd w okresie sprawozdawczym spotkał się (w trybie kontaktowym lub w przestrzeni online) 3 razy, by obradować nad aktualnymi problemami bądź inicjatywami, w tym nad możliwościami i ograniczeniami związanymi z kontynuowaniem działalności w niełatwej sytuacji epidemicznej (zob. protokoły zebrań i uchwały Zarządu Stowarzyszenia);
- 6.2. prowadzeniu bieżącej dokumentacji Stowarzyszenia: rejestru członków, ewidencji środków trwałych i rejestru składek członkowskich za rok 2020 oraz dokumentacji finansowej;
- 6.3. dbaniu o pozyskiwanie nowych członków Stowarzyszenia „Via Linguae” i aktywizację dotychczasowych;
- 6.4. podejmowaniu działań na rzecz regularnego opłacania składek;
- 6.5. prowadzeniu korespondencji e-mailowej z ramienia Stowarzyszenia „Via Linguae”.

Sprawozdanie przygotowała: Ewa Ficek (prezes Stowarzyszenia „Via Linguae”)

Ewa Ficek
prezes Zarządu

podpis

Ewelina Tyc
wiceprezes Zarządu

podpis

Kinga Wąsińska
sekretarz

podpis

Barbara Mitrenga
skarbnik

podpis

Emilia Bańczyk
członkini Zarządu

podpis

Wioletta Wilczek
członkini Zarządu

podpis

Katarzyna Wyrwas
członkini Zarządu

podpis